

Nr 42.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 11 februari 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 39, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva försäljning, under punkten 2:o av kronoegendomen Röinge 2³ i Hallands län och under punkten 7:o av vissa lotter av kronoegendomen Gammelbyn 6³ i Västerbottens län.

Beträffande den utredning som ligger till grund för Kungl. Maj:ts framställning får utskottet, i den mån ej därför redogöres i det följande, hänvisa till propositionen.

1) Röinge 2³ i Hallands län.

Kronoegendomen $\frac{9}{20}$ mantal Röinge 2³ i Snöstorps socken, Hallands län, är utarrenderad till den 14 mars 1950. Nuvarande arrendatorn, Eric G. Larsson, tillträdde arrendet den 14 mars 1947.

Egendomen, som är belägen cirka 5 kilometer från Halmstad och cirka 3 kilometer från Snöstorps kyrka och skola, har en areal av 36,0045 hektar, varav 30,7345 hektar åker, 3,9030 hektar hagmark, 0,8320 hektar avrösningsjord och 0,5350 hektar impediment. Egendomen är synnerligen smal och långsträckt, vilket avsevärt försvårar brukningen. Akern består norr om landsvägen Röinge—Halmstad av mycket torr, delvis svag sandmylla men söder om landsvägen av godartad sandmylla till mycket god sandmylla på lerartad botten. Akerjorden är i god hävd. Hagmarken med enstaka träd- och buskbestånd användes som betesmark. Skog saknas. Över egendomen framgår en Sperlingsholms elektriska distributionsförening tillhörig kraftledning. Taxeringsvärdet utgör 56 400 kronor.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av egendomen värderades den av uppskattningsnämnden. Saluvärdet sattes därvid till 64 500 kronor. Nämnden föreslog, att egendomen skulle säljas för det angivna beloppet till Larsson. Denne förklarade sig villig att köpa egendomen till det uppskattade värdet. Försäljningsförslaget tillstyrktes av domänstyrelsen och lantbruksstyrelsen.

Uppskattningsnämnden hade till behandling upptagit en ansökan av Kurt Nilsson såsom delägare i dödsboet efter Gottfrid Nilsson om rätt att för utökning av dödsboet tillhöriga fastigheten Röinge 2⁴ arrendera eller

köpa vissa områden av kronoegendomen. Fastigheten Röinge 2⁴ omfattar cirka 3 hektar åker och cirka 2 hektar hagmark och är bebyggd med boningshus, stall- och loglänga samt svinhus och bryggghus. Uppskattningsnämnden fann, att någon avstyckning från fastigheten Röinge 2³ icke borde ifrågakomma. Denna mening har biträts av domänstyrelsen. Därest Kurt Nilssons berörda ansökan icke skulle kunna bifallas, har han anmält sig som köpare av Röinge 2³ till det åsatta priset 64 500 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»En utökning av lägenheten Röinge 2⁴ med det öster därom belägna området av kronoegendomen Röinge 2³ torde icke vara tillräddig, då egendomen därigenom skulle fränhändas sitt enda betesområde. Ett tillskott åter av kronoegendomens norr om lägenheten befintliga åkerareal torde, såsom överlantmätares framhållit, verka till försvagning av kronoegendomen. Då därtill samstämmigt av myndigheterna uttalats att lägenheten med dess nuvarande areal är att betrakta som ett stödjejordbruk av lämplig omfattning och bebyggelse, torde den av Gottfrid Nilssons dödsbodelägare gjorda ansökningen icke böra föranleda vidare åtgärd. Vad angår försäljningen av egendomen i dess helhet har jag icke annan erinran mot domänstyrelsens förslag än att — då Larsson innehaft arrendet å egendomen endast sedan den 14 mars 1947 och jämväl en av dödsbodelägarna uppträtt som spekulant å egendomen — denna bör försäljas till den högstbjudande för en köpeskillning icke understigande det åsatta saluvärdet 64 500 kronor samt på de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t kan föreskriva.»

Utskottet. Båda parterna ha hos utskottet närmare utvecklat sina synpunkter i ärendet och en delegation av utskottet har avlagt ett besök på platsen. Av vad därvid förekommit har utskottet inhämtat, att såväl Larsson som Kurt Nilsson kunna åberopa vägande skäl för att förvärva fastigheten i fråga. Då utskottet funnit sig icke kunna skilja mellan parterna, har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag om försäljning av fastigheten till den högstbjudande för en köpeskillning icke understigande det uppskattade saluvärdet, 64 500 kronor. Utskottet har härvid utgått från att med Kungl. Maj:ts förslag avsetts, att försäljning skall ske endast till endera av Larsson eller Kurt Nilsson. Enligt vad Larsson uppgivit har han av förre arrendatorn övertagit vissa byggnader och under sin arrendetid nedlagt betydande belopp på egendomen. Utskottet förutsätter att Larsson, därest han icke blir ägare av fastigheten, hålles skadeslös för nödiga och nyttiga förbättringar å densamma.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

att kronoegendomen $\frac{2}{3}$ mantal Röinge 2³ i Snöstorps socken, Hallands län, må säljas till den högstbjudande för en köpeskillning icke understigande 64 500 kronor samt på de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t kan föreskriva.

2) Gammelbyn 6² i Västerbottens län.

I propositionen har föreslagits, att av ett friliggande skifte (G II) av kronan tillhöriga fastigheten Gammelbyn 6² skall försäljas bland annat en med B betecknad lott om cirka 1,18 hektar till jägmästaren Georg Nordfors för en köpeskilling av 27 800 kronor. Vid propositionens behandling i utskottet har inhämtats, att Nordfors numera avlidit. I en till domänstyrelsen den 29 mars 1949 inkommen, till utskottet överlämnad skrivelse har den avlidnes änka, Signe Nordfors, förklarat sig önska för stärbhusets räkning fullfölja köpet. Domänstyrelsen har icke haft något att erinra häremot.

Tillstyrkande bifall till Kungl. Maj:ts framställning i övrigt i förevarande del hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

att av skiftet G II under fastigheten Gammelbyn 6² i Burträsk socken, Västerbottens län, förenämnda med A, B och C betecknade lotter, vilka finnas angivna å ett av skogstaxatorn A. Hellström år 1948 verkställt utdrag av stadsplane-kartan för Burträsk municipalsamhälle skola försäljas lotten A om cirka 1,43 hektar till Burträsk kommun för en köpeskilling av 9 000 kronor, lotten B om cirka 1,18 hektar till jägmästaren Georg Nordfors' stärbhus för en köpeskilling av 27 800 kronor och lotten C om cirka 5,532 hektar till Burträsk municipalsamhälle för en köpeskilling av 29 000 kronor; ävensom att vid försäljningarna i huvudsak skola gälla de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

Stockholm den 10 maj 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: vid behandlingen av punkten 1 se under utlåtandet nr 41; vid behandlingen av punkten 2 deltog herr Gustafson i Dädesjö i stället för herr Andersson i Löbbo.

Reservation

under punkten 1 av herr *Svensson* i Ljungskile som ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

»Båda parterna — — — (lika med utskottet) — — — i fråga. Den av Kungl. Maj:ts föreslagna lösningen att sälja fastigheten till den högstbjudande finner utskottet i hög grad betänklig. Följden av ett sådant förfaringsätt kan befaras bliva att priset pressas så högt, att den som blir ägare av fastigheten kan få svårigheter att amortera köpeskillingen. Dessa farhågor framstå såsom desto allvarligare som enligt vad i ärendet upplysts tidigare arrendatorer haft svårt att finna sin bärning på fastigheten.

Enligt handlingarna i ärendet har kronoegendomen en areal av omkring 36 hektar, varav nära 31 hektar åker, omkring 4 hektar hagmark samt återstoden avrösningsjord och impediment. Den av Kurt Nilsson brukade fastigheten, Röinge 2', omfattar omkring 3 hektar åker och 2 hektar hagmark och är såsom framgår av den i det föregående lämnade beskrivningen försedd med förstklassiga byggnader. En framställning från Kurt Nilssons sida att få förvärva en del av kronoegendomen för att läggas till fastigheten Röinge 2' har avstyrkts av myndigheterna. Departementschefen har icke heller ansett sig kunna tillråda utökning av Röinge 2' enligt framställningen. Med hänsyn till storleken av de båda fastigheternas sammanlagda åkerareal, de goda avsättningsmöjligheterna i orten och byggnadsförhållandena på fastigheten Röinge 2' synes det likväl utskottet icke uteslutet att av de båda fastigheterna bilda två bärkraftiga jordbruk ehuru av olika storlek. Utskottet finner därför, att ärendet i denna del bör visas åter till vederbörande myndigheter för förnyad prövning. I avvaktan på resultatet av denna prövning bör försäljning av kronoegendomen anstå.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må avslå Kungl. Maj:ts proposition såvitt avser förevarande punkt.»